

A karácsonyi idő befejeztével, az évközi első vasárnap evangéliuma hagyományosan Jézus nyilvános működésének kezdetéről van, pontosabban Urunk megkeresztelkedésének ünnepe, az ahogyan ő felvette a rokon, János kezéből a bűnbánat jelét. Ebben az egy mondatban lehet összefoglalni a mai ünnep lényegét: az Isten beállt a többi ember közé.

Pár hete mesélte egyik fiatal ismerős, hogy az áruházban hosszú sor állt a pénztár előtt, ő is besorakozott. Látja, hogy pár lépésre a kasszától egy középkorú férfi áll. Ismerősöm már majdnem sorra került, amikor ez az illető megindult feléje. Parancsol az Úr? -kérdezte barátom. Én is sorban állok, hangzott a válasz. Az illető sem volt rest a viszonzással: na ahol maga áll, az nem sor, hanem zsákutca.

A mindennapi életből, biztos vagyok benne, számtalan hasonló élethelyzetet tudnánk felsorolni, amikor a legegyszerűbb dolgokat sem tudjuk kivárni. Jánosnál, a Jordán és a Holt-tenger találkozásánál pedig bizonyos nagy tömeg volt, mind, akik a keresztségre vártak. Ez egy ószövetségi szertartás volt, inkább csak jelképes kifejezése annak, hogy aki ezt vállalta, beismerte, hogy bűnös, és a szertartással mintegy ki akarta fejezni, hogy szakít a múltjával. János evangélista ki is hangsúlyozza, hogy milyen díszes társaság volt ott: vámosok, utcanők, bűnösök. Tehát ne a mi megszokott keresztes szertartásunkra gondoljunk, kellően megválasztott családi esemény, jólöltözött rokonok stb., hanem meleg, tömeg, lökdösődés. És ebbe a társaságba áll be az egyetlen, akinek nincs bűne.

A kutatók máig nem tudnak szakszerű magyarázatot adni arra, hogy miért ment Jézus oda, miért pont ott kezdte meg működését. Keresztelő János sem értette: ő, aki annyi beteg embernek hirdette az igazságot, most ráérez arra, hogy aki itt jön, nemcsak hogy lelkiileg teljesen egészséges, hanem Ő maga a megtestesült gyógyszer minden emberi problémára, Ő a válasz minden kérdésre.

A keresztes, idegen szóval baptesimus, annyit tesz, mint alámerülni: ezt régen ténylegesen is megtették, ma inkább csak jelképesen fejezzük ki. A vízzel az embernek mindig két tapasztalata volt: egyrészt, hogy nehézségeket okozhat, áradás, belvív, mint mostanában is. Pusztíthat. A másik viszont, hogy szükséges, sőt nélkülözhetetlen az élethez: megtisztít és életet is, s mindkettőt akár ugyanaz a folyó művelheti. Ma arra emlékezünk, hogy Jézus is alámerült, mint mindenki, hogy ebből a vízből, ami önmagában semleges minőség, a második, az életadó jelleg jöjjön elő.

Van egy függőleges mozgás Jézus tevékenységében: fentről érkezett, velünk együtt alámerül, és ő ismét feljön a vízből. Az Isten felfelé irányítja az év első napjaiban a tekintetünket. Akkor, amikor arról hallunk, hogy idén se készülünk semmi jóra, mert akkor legalább nem csalódunk, akkor az Isten irányt mutat. A magyar ember csalódásra, kudarcra nyitott, ahogy József Attila kifejezően megfogalmazza: „Nem emel föl már senki sem, belenehezültem a sárba. Fogadj fiadnak, Istenem, hogy ne legyek kegyetlen árva.”

Egyedül mi emberek vagyunk az élőlények közül, akiknek gerince teljesen felegyenesedett és az ég felé mutat. Bele van írva a lényünkbe, hogy nekünk fölfelé irányul az életünk! Egyszer hallottam egy hegyivezető történetét, aki elmondta, hogy meg kell figyelni, hogyan szól a vonat, amikor felkapaszkodik a hegyre. Lassan, szinte nyögve mondják a kerekek: Isten segíts. Aztán felér a csúcsra és lefelé már vidáman pöfékeli: lemegyek már magam is, lemegyek már magam is. Ezt bízva ránk az Isten: felfelé tekints, felfelé törekedj vele együtt.

S végül, ahogy az evangélista megfogalmazza: a Szentlélek, mint galamb szállt rá. Sokan félreértették ezt, még festők is, és megfestették, hogy szállt reá egy galamb. Pedig a Biblia nem azt mondja, hogy egy galamb szállt le rá, hanem azt, hogy a Szentlélek úgy szállt le rá, ahogyan a galamb szokott leszállni. Erről először a szelídség jut eszünkbe, az a szép, finom, ereszkedő mozdulat, ahogyan a galamb valóban le szokott szállni, de ha inkább arra gondolunk, ahogyan a galamb a háztető sarkáról is kiszúrja, ha valaki etetni jön és teljeserős bedobásával ereszkedik, akkor talán helyesebb a kép. Igaz ez a keresztesre is: nemcsak lenni úgy véletlen az életben, hanem azzal a meggyőződéssel, tudattal elkezdni mindent, hogy nem vagyok egyedül, Isten Lelke vezérel. Keresztesnek lenni: de teljes erőbedobással.

Urunk megkeresztelkedése egy egészen új Isten- és emberképet kínál: a mi Istenünk olyan Isten, aki nem fél lenézni a mennyország nyitott kapuján keresztül, hogy lássa emberi vergődésünket, mi hívők, pedig minden pillanatban felnézhetünk hozzá az égre, hogy lássuk csendes, jóságos mosolyát, amellyel minket is azokkal a szavakkal bátorít, amelyekkel egyszülött Fiát mutatta be nekünk, vagyis, hogy mi is szeretett gyermekei vagyunk.